Ч. 254 (11.505). Львів, середа 14. листопада 1928. Oplata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. „ Друкарні 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Кріза уряду у Франції.

Львів, 13. листопада 1928.

Вже кілька днів тягнеться у Франції урядова кріза. Кабінет Пуанкаре подався до димісії тому, що радикальні міністри виступили з уряду на основі доручення своєї партії, точніше на основі постанови радикального конгресу. Конгрес французьких радикалів осудив політику кабінету, що мав назву кабінету національної єдности та противставився завзято урядовому проектові бюджетового закону (статті 71 і 72), який між іншим передбачав зворот сконфіскованого майна кільком релігійним, католицьким конгрегаціям. Крім того заявився радикальний конгрес проти деяких запроєктованих асигнувань на т. зв. національну оборону. Та найважнішим мотивом відкликання своїх міністрів з уряду Пуанкаре була для радикалів ревіндикація майна для католицьких конгрегацій. Якже дійшло до цього проекту ревіндикації?

Дуже просто. У заморських країнах (особливо в Азії) помітний був останніми часами значний занепад французьких впливів. Досі спиралися там ці впливи передовсім на школах, які вели й утримували католицькі французькі місіонарі. По конфіскаті їх майна у Франції почали вони ліквідувати і школи. На їх місце приходили італійські або німецькі місії та поширювали таким чином свої впливи з помітною шкодою для Франції. Щоби це припинити треба було відновити силу й засоби конгрегацій, які займалися місійною працею. В тій цілі й появився проєкт звороту майна дотичним конгрегаціям для відновлення і поширення їхньої корисної для Франції роботи. Ось де головна причина крізи та головний аргумент радикалів проти політики уряду національної єдности.

Радикали рішили тому на своєму конгресі, що їм тепер з правими партіями не по дорозі та що єдиний уряд, який може повести гідно політику — це уряд лівого бльоку, іншими словами уряд радикально-соціялістичний. Та біда в тім, що соціялісти не охочі йти до співпраці з радикалами в уряді. Отже радикали спричинили крізу, але не мають тепер виходу з неї. До того праве крило радикалів, з якого входив до уряду між іншим Ерріо не пишеться вповні на постанови конґресу. В наслідку спричиненої крізи самі радикали опинилися перед поважною крізою, що загрожує їм розколом. В парляменті-ж взагалі ситуація дуже невиразна та в звязку з крізою безвихідна. Більшість мають у ньому тільки радикали з соціялістами, алеж вони зі собою тепер не годяться. Насувається питання, чи взагалі вдасться тепер зложити уряд, якщо не зміниться становище радикалів.

Місію творення нового кабінету дістав, як відомо, знов Пуанкаре. Він тепер у Франції без сумніву найпопулярніший політик тому, що за його правління вдалося направити французькі фінанси та усталити валюту. Та це йому мабуть мало поможе при формуванні нового кабінету при нинішній парляментарній ситуації, де більшість залежить виключно від прихильного або неприхильного відношення радикалів до уряду. Можливо, що вже завтрішні телеграми принесуть вістку про вдатну місію Пуанкаре, можливо, що праве крило радикалів зірве з партією та допоможе йому вийти побідно з крізи. Та це непевне. Якщо місія Пуанкаре не вдасться і якщо непримириме становище соціялістів до радикалів не дозволить і на створення уряду лівого, соціялістично-радикального, тоді перед Францією стане перспектива розвязання парляменту та розписання нових виборів. А це був би в нинішній хвилі, при відомих міжнародних відносинах, для Франції найгірший і дуже некорисний вихід.

10-ліття Польщі.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 10. листопада 1928.

7-го листопада 1918 р. склався у Любліні перший польський уряд, який отверто проголосив гасло обєднання польських земель з усіх трьох займанщин в єдину самостійну польську народню республику. Правда, цей уряд не мав ніякої реальної сили, яка була ще тільки в руках окупаційної німецької влади. Тому й замах цього уряду проти варшавської Регенційної Ради, теж саме безсильної і залежної від німців, і арештування генерального комісаря тієї Ради, який зрештою сам уже зрікся своєї посади, мало радше демонстраційне ніж реально-практичне значіння. Рішаючою для тодішніх відносин у Польщі і цілої її долі була: воєнна програна центральних держав і, як її наслідок, революція у Німеччині, що змела Гогенцолернів і на місце канцлера Макса Баденського поставила соціялістичний уряд Мюллера. Рішаючим був лист німецького генерал-губернатора фон Безелера з 9-го листопада до Регенційної Ради, в якому він повідомляв про наказ із Берліна передати Регенційній Раді владу у Варшаві та розпочати евакуацію земель кол. Королівства Польського. Але й Регенційна Рада не рвалася до влади й тільки ждала, на кого її скинути. Добра нагода не дала довго ждати на себе: 10-го листопада повернув шляхом на Берлін із магдебурської вязниці бригадир Йосиф Пілсудський, військовий міністр люблинського уряду (в міжчасі заступав його ген. Ридз-Сміґли), осяяний німбом людини, якій удалося правильно предсказати розвиток історичних подій: довголітню війну, в якій розпадеться Росія та з якої воскресне Польща. 11-го листопада вийшов маніфест Регенційної Ради про „зречення влади" в руки Пілсудського, який теж на основі власного декрету з 22. листопада (про найвищу репрезентаційну владу Польщі) правив, як начальник держави, аж до 14. грудня 1922 р., коли то національні збори вибрали першого президента республики Ґабрієля Нарутовіча (котрий в два дні пізніше згинув з руки власного земляка). Коли взяти під увагу, що першим польським урядом у довгенькій черзі рівно 20-ти урядів, проіснувавших у відродженій Польщі до нині, рахується таки треденний уряд Ігнацого Дашинського (затверджений Пілсудським 14. листопада й димісіонований 17-го), а після нього — уряд Єнджея Морачевського (17. XI. 1918—16. I. 1919), у тому самому виді, в якому він склався у Любліні, то дата 7-го листопада 1918 року справедливо домагається признання саме її першим історичним стовпом на шляху відбудованої польської республики. Піднесення до тієї гідности дати 11-го листопада — це вислід специфічних нинішніх відносин: із десятиліттям Польщі святкується офіціяльно десятиліття влади першого її маршала, Йосифа Пілсудського.

•

10 літ будівництва держави — це здоровий кусень часу, якого, здавалось би, досить на те, щоби підсумок вложеної в нього праці був рішаючий для всієї будучої долі держави. Але 10 літ існування відродженої Польщі виявило стільки подиву гідної енергії польського народу і одночасно стільки страшних основних хиб та промахів, що всякий висновок подобав би на ризиковне пророцтво.

Подиву гідна є та імпульсивна енергія наших сусідів, яка виладувалася у перших трьох роках свободи в **територіяльній експанзії**. У листопаді 1918 року мирно без пролиму крови, перейшла Варшава з рук німецьких вояків до польських наспіх організованих добровольців. А Та вже одночасно йшли бої за Львів. в грудні вибухло повстання у Познані, протягом трьох слідуючих років пішли три повстання на Горішньому Шлеську, в серпні 1920 року розбито большевицькі війська, в жовтні зайнято Вильно. Коли найбратою наукою повинні бути завжди діла противників, то незаслуженими очима треба нам приглянутись тій незвичайній **зручності і енергії, з якими поляки використали** справді надзвичайно для них **корисну міжнародню коньюнктуру**. І ось нині кожний поляк може гордо похвалитися трьома великими успіхами: 1) признаними в міжнародніх актах державними кордонами, про які буквально ні один член польської нації ані не мріяв десять літ тому, 2) чвертьміліоновою кадровою армією і 3) економічним здвигом, якого передовсім проявлюється у зрівноваженому державному буджеті і стабілізованій валюті. Але й на цьому кінець. Трагедією Польщі є, що в парі з її експанзивним розмахом не йшов справжній державницький розум. Тому все її державне будівництво схиблене: 1) типічну державу національностей оперто на принципі одностайної національної держави; 2) зовнішню забезпеку держави, стисненої поміж два могутні чужі організми, оперто на військово-політичному союзі з далеким побідником із світової війни, дарма, що його інтереси багато інші; і 3) внутрішньо-польські політичні відносини розвивалися і далі розвиваються по лінії партійних, гуртових та персональних симпатій, а не по лінії природного суперництва і співпраці природних суспільних течій. І ось нині, в роковини 10-ліття своєї державности, стоїть Польща із широко розпростертою територією, тріскучим кльасиком грошем та військовою силою. Але одночасно: у трагічному, щораз більше безвихідному заплутуваному конфлікті поміж справжнім характером своїх земель і накиненим їм штучним устроєм; у гарячкових пошуканнях нових заміжньо-політичних концепцій; у щораз глибшому внутрішньо-громадянському роздорі. Протягом 10-ти літ мала Польща гострі конфлікти: з українцями, росіянами, литовцями, німцями і чехами. Внутрі держави два замахи (з січня 1919 р. (ім. Евстахія Сапєги) і травня 1926 (марш. Й. Пілсудського). Першого президента вбито, другого силою скинено. Сьогодні — під покривкою упорядкованої сили — криється хаос і дрімають зародки різних конфліктів.

Міркування на тему: хто тут винуватий?, аналіза ролі польської еліти у процесі кристалізації психіки й ментальности цілого польського громадянства; зрешті — погляд на моральну спадщину Польщі XVII і XVIII ст., віддзеркалену в 4-ому і 5-ому поколінні відповідною літературою — міркування на ці теми завели би нас задалеко.

І. Кедрин.

По широкому світі.

Президент австрійської республики Гайніш кінчить цього року [illegible] свого уряду. Нові вибори президента [illegible] 9. грудня.

Муссоліні заборонив [illegible] жертвам Етни, щоби [illegible] минутої злощастини.

Турецький уряд [illegible] англійський [illegible] що [illegible] річчини 400 [illegible] золота.

Гувер, заки почне урядувати як президент, вибереться в подорож до держав Середньої і Півд. Америки на панцернику „Мериленд". Метою подорожі навязати [illegible] зносини з державами „латинської" Америки.

Сойм у Данцігу [illegible] [illegible]

Нові [illegible] вибори в Шлєзвіґу [illegible]

[illegible]

Наука на Радянській Україні.

З приводу бюлетеню Комісаріяту Освіти в УСРР п. н. „Наука на Україні“.

(Докінчення.)

Довгий ряд літ чуємо про українізацію. Уряд і компартія виносять тверді постанови, видають рішучі декрети, призначають речинці, тощо, а тимчасом ведеться нова й скрита русифікація саме там, де повинен творитися ширець української культури. Становище це зі зверхнього боку нагадує нам колишніх українофілів, що писали плакучі вірші на честь „рідної мови“ та „рідного слова“, але своїх власних дітей не вважали за потрібне ані тієї мови навчити, ані національно їх освідомити. І від гарячих патріотів залишилися нам вірші, а з дітей їх вийшли в кращім випадку байдужі до України общероси, а в гіршім просто такі яничари. Та колишні українофіли робили так з причини примітивного розуміння української справи, теперішні-ж українізатори цю справу розуміють прекрасно. І саме тому сиплять голосними декретами, щоб таким дешевим коштом забити баки наївним людям, а на ділі роблять те, що бачимо. З того всього лишаться нам декрети й постанови, а замість українських вчених — чужинці й чужа культура.

Декілька катедр уважало за потрібне згадати в своїх звітах, як стоїть у них справа українізації. Це зробили саме ті катедри, де знайшовся бодай один чоловік, що або розуміє українську мову, або розмовляє, або навіть і пише по українськи. Таких катедр набереться ледви два десятки. Всі інші про українізацію ані не згадують, не тому очевидно, що вони вже цю справу добре залагодили, а тільки тому, що в їх складі немає ані одної людини, щоб нею вони могли похвалитися перед офіціяльними українізаторами. Це видко з тих праць, що їх катедри подають у своїх звітах; вони написані в московській мові. Взагалі треба сказати, що навіть там, де є люди, що розуміють українську мову, наукові праці все одно пишуться не по-українськи. Лише в окремих випадках згадується, що праця написана по-українськи. На жаль, таких випадків є дуже мало.

Після цього читачі не будуть дуже здивовані, коли довідаються, що Дніпропетровська науково-дослідча катедра українознавства подає в своїм звіті заголовки праць двох професорів, одного наукового співробітника та двох аспірантів в московській мові, як вони й написані. Більшість тих праць (напр. „Новые труды в области всеобщей истории и ближайшие задачи исторической науки“, „Духовные феодалы на нижнем течении Волги в начале XIV века“, „О достижениях Всесоюзной Академии Наук в области исторической науки за двести лет“, „Фабрично-заводская промышленность России в начале XIX века“, „Борьба промышленного и торгового капитала в России после континентальной блокады“ і т. і.) не мають нічого спільного ані з Україною, ані з українознавством. Випадок із цією катедрою є дуже характеристичний для тамтейших відносин. Бачимо, що навіть там, де наукова установа вже по своїй природі малаб бути чисто українською, вона ані змістом, ані формою не є українською. Далі, здається, нікуди йти.

Отак стоїть справа з українською мовою в наукових катедрах на Україні. Для потіхи треба сказати, що з 59-ти катедр є 6, де наукова праця ведеться або цілком в українській мові, або бодай почасти. До цих катедр належать: катедра літературознавства при Харківському ІНО (75 відс. складу катедри володіє українською мовою, але скільки з них вживає тієї мови в науці, не сказано), катедра історії культури та мови при Ніженському ІНО, науково-дослідча катедра (яка?) при Камянецькому ІНО, в звіті якої сказано: „Всі члени катедри природні українці і літературною мовою українською володіють добре“, катедра мовознавства ім. Потебні при ХІНО, де весь склад катедри „добре володіє українською мовою (розмовляють, пишуть і викладають). Доповіді та діловодство виключно українською мовою“, київська науково-дослідча катедра мовознавства, де „всі співробітники та аспіранти добре володіють українською мовою“, київська науково-дослідча катедра педагогії, в звіті якої стоїть: „катедра в цілому і кожен з 11 членів зокрема провадить свою працю українською мовою“, хоч із дальшої частини звіту видно, що це не цілком відповідає дійсності, бо на 59 праць 19 подано в московській мові, і нарешті науково-дослідчий Геольогічний Інститут у Києві, де головує акад. Тутківський: тут „всі співробітники та аспіранти добре володіють укрмовою. Наукові співробітники викладають та друкують свої твори укрмовою“.

Стільки для нашої потіхи. Велика біда в тім, що провід науки на Україні знаходиться в чужих руках, а ще більша біда, що теперішніх провідників мають надалі заступити знов таки чужі нам люди.

Інж. Фанько.

60-літній ювилей Просвіти відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика“ станемо її членами. Тож спішіться зі зголошеннями в члени, надсилайте вкладки й іншим пригадуйте!

За навчання в рідній мові.

(Стаття надіслана.)

Закони Грабського, як відомо, обчислені на те, щоб безконечною плебісцитовою тяганиною врешті-решт вимусити на родичах українських дітей у шкільному віці уступство на польську мову навчання (викладу) в народніх чи пак вселюдних школах — і навпаки, щоб безконтрольним деклярацізм з домаганням польської мови навчання дати безапеляційну правну силу, на підставі якої заміняються масово решту українських шкіл на польські всюди там, де або зовсім нема польських чи жидівських дітей у шкільному віці, або є їх всього кількоро. Шкільні інспектори і шкільна кураторія заслонюються мнимими безконтрольними деклярацiями — і кінець. Рекурси до міністерства освіти безвиглядні.

Як знаємо, за Австрії було у нас в Галичині звиш 3 тисячі українських народніх шкіл. У минулому році поляки нараховували, що українських шкіл (докладніше говорячи: українсько-польських шкіл, бо польське, історія, географія викладається всюди по польськи, а також в українських школах є переважно польські учительські сили, які або зовсім не знають, або вдають, що не знають української мови) є около 500 на ок. 4 тисячі українських громад в Галичині (Східна Галичина з Засянням і з Лемківщиною по Новий Торг). Але й це число тих українсько-польських (чи пак українських) шкіл видалось полякам за велике і вони постановили на підставі другої части законів Грабського, себто при помочі безконтрольних деклярацій з домаганням польської мови навчання спольщити цілковито в шкільному році 1928-29 й решту українських шкіл. До того приготовили друки і все потрібне, що свідчить про те, що справу ведеться плянов згори.

Діяльність шкільної львівської кураторії в цьому напрямі далася відчути дуже прорезисто в надвірнянському повіті, в якому всі громади є або виключно, або майже виключно українськими. В надвірнянському повіті нема тепер майже дня, щоб до одної чи другої громади не прийшло розпорядження шкільної львівської кураторії, яким польщиться решту українських шкіл: у тих школах крім українського і релігії вводиться польську мову навчання всіх інших предметів.

І так: шкільна львівська кураторія розпорядком з 14. 9. 1928 ч. І. 24742/28 змінила українську викладову мову на польську в 3-кл. вселюдній школі в Паришу, від шкільного року 1928-29 почавши, на підставі мнимих безконтрольних деклярацій родичів (опікунів) 25 дітей у шкільному віці. Те саме зроблено і в 7 інших українських громадах, а саме: в 3-кл. вселюдній школі в Гвоздi розп. з 18. 9. 1928 ч. І. 24770/28 на підставі таких-ж деклярацій родичів (опікунів) 26 дітей; в 2-кл. вселюдній школі в Зеленій розп. з 18. 9. 1928 ч. І. 24766/28, в 1-кл. школі в Зелениці розп. з 14. 9. 1928 ч. І. 24741/28, в 1-кл. всел. школі на Фентералю розп. з 14. 9. 1928 ч. І. 24744/28; дальше в публичній вселюдній школі ч. 1. у Велесниці Горішній розп. з 18. 9. 1928 ч. І. 24754/28 на підставі таких-же деклярацій родичів (опікунів) 21 дітей; в 1-кл. вселюдній школі в Гаврилівці розп. з 18. 9. 1928 ч. І. 24768/28 на підставі таких-же деклярацій родичів (опікунів) 22 дітей; в публичній вселюдній школі в Молоткові розп. з 25. 9. 1928 ч. І. 25416/28 на підставі таких-же деклярацій родичів (опікунів) 26 дітей.

Родичі (опікуни) українських дітей в шкільному віці у вище названих українських громадах внесли проти кожного вище наведеного розпорядку львівської кураторії рекурс до міністерства освіти через шкільного інспектора в Надвірній. Рекурси були такі: родичі українських дітей в Паришу заперечують категорично, немовби-то хто з них підписував деклярації з домаганням польської мови навчання і твердять, що нема ніякої підстави змінювати українську викладову мову на польську, бо в Паришу є тільки 5 дітей польських і 8 жидівських, решта (225) дітей українських; родичі українських дітей у Гвоздi подають таксамо, як попередні і готові присягнути на це з тим, що в Гвоздi нема ні одної польської дитини, а є тільки 6 жидівських дітей, — а також з тим, що Герш Бреслер на руки якого прийшов розпорядок пр. льв. кураторії, як до мнимо одного із деклярующих за польською мовою навчання, заперечує цілковито і готов під присягою ствердити, що ніяких деклярацій не підписував, і підписав рекурс громади; родичі українських дітей в Зеленій, в Зелениці і на Фентералю заявляють те саме, о тім, що в Зеленій є тільки 1 польська дитина і 4 жидівські, що в Зелениці є тільки 1 жидівська дитина і ні одної польської, що на Фентералю є 1 дитина польська й 1 жидівська, решта українські, — а також з тим, що секретар надлісництва Трач в Зеленій, в Зелениці і на Фентералю при нагоді занайму спарбових ґрунтів на випас худоби питав людей, чи мають діти в школі, а коли хто відповів, що так, казав підписатися на папері, не згадуючи зовсім на що каже підписуватися; родичі українських дітей у Велесниці Горішній подають таксамо, що ніяких деклярацій за польською мовою навчання не підпису-

---

М. ВОЗНЯК.

Франкова стаття з 1905 року в польсько-українській справі.

Дня 17. листопада 1905 р. написав Іван Франко ось який листок до редактора „Слов-а Польск-ого“:

„Wielce Szanowny Panie Redaktorze! Posyłam artykulik, który abstrahując od polemiki może mieć pewne znaczenie. Jeżeli uznacie za stosowne, proszę pomieścić bez zmiany. Nie chcę kompromitować Waszego pisma moim podpisem, więc go nie kładę, z Waszej strony wystarczy uwaga redakcyjna, że „od nieszczęśliwego Rusina otrzymaliście to i to“.

Z uszanowaniem
17/XI. 905“. Dr. Iwan Franko.

Ні наведеного листу, ні згаданої в ньому статтейки не вислав Франко до редакції „Слов-а Польск-ого“. Одно й друге, написане на чотирох цілих аркушиках і трьох піваркушиках листового паперу, лишилося в рукописі в його архіві (тепер у Бібліотеці Наукового Товариства ім. Шевченка). На коверті, що в неї вложено лист і статтю, написав Франко своїм передсмертним почерком, коли писав лівою рукою, „В польсько-руській справі. Статя недрук. з р. 1905“. Статтейку Франка пригадали мені останні події у Львові й становище польської преси до них. Може не від речи буде познайомити читачів „Діла“ з її думками, у великій мірі актуальними ще й сьогодні. Ось вона:

„Cui bono ?

„Przeczytawszy w środowym n-rze „Słowa Polskiego“ wstępny artykuł z okazji niedzielnej demonstracji ruskiej p. t. Polityka Kisiela, nie mogę wstrzymać się od wypowiedzenia kilku uwag — nie pod adresem pp. redaktorów tego pisma i autorów tego i tym podobnych artykułów, bo uważam ich za ludzi niedostępnych dla żadnych argumentów, piszących gwoli doktrynie, a nie gwoli prawdzie i sprawiedliwości, — lecz do szerszej publiczności polskiej, która nie zatraciła jeszcze poczucia sprawiedliwości i zdaje sobie sprawę z tego, że polityka narodowa musi polegać na zrozumieniu stosunków praktycznych, a nie na rozwydrzeniu niskich uczuć i instynktów.

W artykule „Polityka Kisiela“ powtarza „Słowo Polskie“ myśl nie nową, dawno oklepaną na jego stronicach, że z Rusinami galicyjskimi nie powinni Polacy bawić się w żadne pakty i kompromisy, że powinni użyć całej swej siły, by zdawić ten element ziejący nienawiścią do wszystkiego, co polskie, i grożący omal że nie zagładą imienia polskiego. Swoim zwyczajem autor artykułu dąsa się na Sejm krajowy, który daje szczodre subwencje na ruskie instytucje, służące dla pielęgnowania oświaty i nauki pośród Rusinów, na ruski teatr, na „Proświtę“ i „Naukowe Towarzystwo imienia Szewczenki“. Niedzielny wiec ruski na którym mówiono o Chmielnickim i wielbiono go jak bohatera i wielkiego hetmana, daje „Słowu Polskiemu“ pretekst do uderzenia szczególnie na ruskie „Nauk. Tow. im. Szewczenki“, będące niby to rozsadnikiem i krzewicielem tych idej „hajdamackich“, które znalazły swój jaskrawy wyraz w niedzielnym wiecu ruskim.

O owym wiecu i demonstracji, która była jego epilogiem, nic mówić nie będę. Wiec był mojem zdaniem wcale nie imponujący, a przemówienie dra Lewickiego nie przekraczało granic tej utartej u nas wiecowej frazeologji, która chwilowo podnieconych i w dusznej izbie ściśniętych ludzi pobudza do klaskania i okrzyków, w rzeczywistości jednak niczego nie burzy, tem mniej nie buduje. Społeczeństwa przywykłe do życia politycznego, przyzwyczajają się słuchać takich przemówień z kocią flegmą; nawet taki czuły organizm, jak lwowska policja, przyzwyczaiła się już do nich. Miałożby społeczeństwo polskie w Galicji być na tyle naiwnem, by rzeczywiście widziało w takich wywnętrzeniach coś groźnego? Nawet gdyby przemówienie tego lub owego mowcy ruskiego było podyktowane rzeczywistą nienawiścią, to i w takim razie od takiej indywidualnej namiętności do ogólnonarodowego niebezpieczeństwa jeszcze daleko. „Pluń sto razy do morza, ono się nie spieni“ — powtarza sobie z czeskim satyrykiem Hawliczkiem każdy praktyczny polityk, słuchając namiętnych przemówień takich, zresztą wcale nieświetnych mowców, jak Dr. Eug. Lewicki.

Co zaś do demonstracji, to wszakże samo „Sł. Polskie“ przyznało, że nikt z Polaków przy niej nie ucierpiał, że to był, że tak powiem, prywatny rachunek Rusinów z c. k. policją. Czego więc żżyma się „Sł. Polskie“? Chyba na ten fakt, że wogóle w Galicji istnieją Rusini. Chciałbym już raz dowiedzieć się, jak myśli ten szan. organ uporać się z tym faktem? Co poradzić na to? Kiedyś w „Przeglądzie Wszechpolskim“ czytałem natchnione tyrady o potrzebie dla galicyjskich Polaków „walki na noże“ z Rusinami i już wówczas zapytywałem siebie: cui bono? Nawet chociażby wszyscy Rusini galicyjscy pałali taką nienawiścią do Polaków, do jakiej usiłuje ich swojemi elukubracjami pobudzić „Słowo Polskie“ nawet chociażby rzeczywiście pragnęli wypędzić wszystkich Polaków za San albo i jeszcze dalej to i w takim razie co poradzić z faktem istnienia trzech miljonów Rusinów w Galicji? Chciałbym raz widzieć szczegółowy program tej „nie Kisielowej“ polityki względem Rusinów, do jakiej nawołuje „Słowo Polskie“. Może to będzie polityka Jeremiego Wiśniowieckiego lub Stefana Czarnieckiego, polityka doszczętnego wycinania „buntowników“, sadzania na pale z komendą: „Męczcie ich, ażeby czuli, że umierają.“ Sądzę, że dziś dla takiej polityki ręce za krótkie, nawet chociażby wszyscy Polacy przeszli pod sztandar „Słowa Polskiego“. Sądzę również, że z hasłem „walki na noże“ żaden rozumny polityk nie powinien żartować, tem bardziej, jeżeli sam nie należy do generacji Podbipiętów i Kmiciców. Pozostaje więc jedyny konkretny postulat tej wojowniczej gazety: odebrać ruskim instytucjom i te szczupłe, iście żebrackie zasiłki, jakie otrzymują dotychczas z funduszów krajowych. Przypuśćmy na chwilę, że to jest rada mądra, podyktowana jedynie prawdziwym patrjotyzmem polskim. Niestety, dość najmniejszego zastanowienia, żeby się przekonać, że i tu — ręce za krótkie. Na-

вали, в тим, що у Велесниці Горішній є три школи: ч. 1. дотепер українська (чи пак українсько-польська), ч. 2. виключно польська і ч. 3. удержувана коштом українських громад: Велесниці, Виноградy й Камінного, також виключно польська, призначена для мазурів-кольоністів і осадників; до школи ч. 1 ходять виключно українські діти, а місцеві польські й жидівські діти ходять виключно до школи ч. 2; родичі українських дітей в Гавриліівці подають цілком такомо з тим, що в Гавриліівці є всього 5 дітей польських і 3 жидівських, решта українські; родичі українських дітей в Молоткові подають те саме, а тим, що в Молоткові нема ні одної польської дитини, а тільки 1 жидівська, яка й так перестала ходити до школи, — а також з тим, що в часі виборів увихався агент 1-ки Василь Кпелик, двірські побережники, п-і Матковська і жид Хаїм Нaглер, котрі страшили інвалідів, що відберуть їм платню, а інших, що не пустять їх до ліса по дрова і не дадуть сировиці, й підсували якийсь папір, щоби підписували; а врешті, що Іван Андрусяк, на руки якого як до мнимо декларуючого за польською мовою навчання прислано згадане розпорядження шк. льв. куратора, відпирається руками й ногами і твердить рішучо, що він ніякої декларації не підписував.

Стільки про надвірнянський повіт.

Українські громадяни і громадянки тих громад, в яких вже спольщено українські школи, а також тих, в яких нині-завтра буде спольщена решта українських шкіл, взивають українських послів щоти не спочати, доки не будуть анульовані закони Грабського і доки не буде знесена польська мова навчання в українських школах, до яких маємо право на основі конституції і міжнародніх гарантій про оборону меншостей. Врешті українське громадянство повинно зірватися до самооборони і до масової вічевої акції в обороні українського шкільництва. До праці, бо справа дуже пекуча й наглячa!

Д-р Микола Вовкунець.

Після львівських подій.

АРЕШТОВАНІ.

Ми вже повідомляли, що арештовані з звязку з львівськими подіями сидять у слідчій тюрмі при вул. Казимирівській (т. зв. Бриґідки). Нові арештовані приміщені покищо в слідчих арештах при вул. Яховича. Там перебувають: Дарія Гординська, Марія Конрадівна, Ярослава Конрадівна, Евген Пеленський, Юлій Пеленський, Роман Качмарський, Олександер Радивил, Степан Білостоцький і Лялюк. Довідуємося, що крім поданих вище арештовано передучора на вулиці: Притуляка і Л. Робяка. Їх після переслухання випущено на волю.

НА ВОЛІ.

Випущено на волю негайно після переслухання на поліції п. Агатона Добринського зі Знесіння. Звільнено також приватного урядовця Грещука.

СЛІДСТВО.

Слідство в цій справі, як нас повідомляють, перенив у свої руки б. прокуратор окружного суду в Коломиї п. Оня, призначений сл. суддею у Львові для справ надзвичайної ваги.

РЕВІЗІЇ НА ПРОВІНЦІЇ.

Пишуть нам зі **Сколього**: Дня 9. ц. м. перевела місцева поліція ревізію в Осипа Ткачука (в його приватнім мешканні і в крамниці), в філії „Просвіти“, в т-вах „Сокіл“ і „Луг“, в чит. „Просвіти“ і в таких осіб: Ів. Гребеника, Б. Івасикова, Мих. Бумби, Вас. Хама, Мих. Кашинця, Ів. Шолопати, Вас. Рибака (молодого), Глеби й ін. Поліція шукала за зброєю. Не найдено нічого.

В **Бібрці** арештовано 11. ц. м. Бойка Осипа, Ладика Евгена і Коцюмбаса Осипа, яких 12. ц. м. перевезено до Львова.

В **Оброшині** к. Львова арештовано 9. ц. м. 20-літнього парубка Михайла Полюгу, якого перевезено теж до Львова.

—о—

Свята 1. листопада.

Зборів.

Загально чуємо вислів: Зборів, це багно. А одначе й це багно деколи перестає ним бути... Так було в десятиліття листопадових днів, коли то всі партії і всі „неудачники“ злучилися до спільної праці. Службу Божу з панахидою служив о. Кулик з 5 сусідніми священиками. Гарну релігійно-патріотичну проповідь виголосив о. Лошній. Збірка в церкві в користь українських інвалідів принесла 70 зол. 40 сот. Імпозантно випав похід на могили борців за волю: а слово п. сенатора Кузьмина та пісні хору і духової орхестри „Сокола“ під диригентурою п. Конопи зробили свято небуденним. — Поліція числом 30 чоловік асистувала походови. „Сокіл“ брав участь у поході в однострoях. Комісар старостaва Новаковскі почав атакувати „Сокіл“ за те, чому він дня 18. Х. не був при пожарі? — До речі: Пожар був в год. 3-ій рано, на передмістю, так, що і місцеві „фаєрмани“ про пожар не знали, а довідалися щойно в год. 8-ій рано. Крім цего довідство позволило на „Сокіл“ як гимнастичне товариство, а не згодилось як на пожарниче.

Учасник.

Ріжні вісти.

ВНЕСЕННЯ РАДИКАЛІВ.

12. листопада збирається сойм. На денній порядку м. і. дальша бюджетова дискусія над експозе і над справою львівських подій. Можливе, що українці зголосять внесення на висловлення мін. Складковському заяви недовіря, якого вважають відповідальним за львівські події.

Внесення українських радикалів у справі львівських подій є таке: Внесення українського соц.-рад. пар. представництва в справі нападів і знищень, уладжених держ. поліцією і польськими студентами на українському населенні й українських інституціях 1. листопада 1928 р. і наступних днів. У конклюзії внескодавці вносять: Високий сойм зволить ухвалити: Покликується спеціяльну комісію, в якої склад увіходитимуть представники всіх соймових клюбів, по одному з кожного з них, задля розслідження нападів, уладжених 1. XI. ц. р. і наступних днів на українському населенні й українських інституціях м. Львова держ. поліцією і студентами польських львівських вищих шкіл.

Внесення це підписали посли радикали і посли Українського Клюбу.

ЗАМКНЕННЯ „ПРОСВІТИ“ В КОВЛІ.

Міністр внутр. справ зарядив замкнути т-во „Просвіта“ в Ковлі. Як причину замкнення подано, що т-во не придержується своїх статутів.

АРЕШТУВАННЯ УКРАЇНЦІВ У ЧЕРНІВЦЯХ.

ПАТ повідомляє з Чернівців: Дня 11. листопада з нагоди 10-ліття Польщі відбулася заходом польсько-румунського товариства приятелів Польщі в черновецькому театрі святочна академія. Коли орхестра заграла польський гимн, кількох українців старалося учинити замішання. Поліція арештувала їх. В 11. год. українці кинули кілька каменів до польського консуляту. Один камінь розбив шибу у дітячій кімнаті консула Вороньецького.

АРЕШТУВАННЯ НА ПРОВІНЦІЇ.

Польські часописи повідомляють, що до польського „Сокола“ в Бібрці з ночі з 10. на 11. листопада кинув хтось цеглу, коли там відбувалася забава та що хтось вистрілив двічи перед будинком. У звязи з цим арештувала поліція 7 українців із Бібрки і Ходорова. Їм закидають, що належать до УВО

ВИБИЛИ ШИБИ У МОНАСТИРІ ВАСИЛІЯНОК.

В неділю польські демонстранти вибили шиби у монастирі СС. Василіянок у Станиславові.

ПЕРЕНЕСЕННЯ КОМАНДАНТА ЛЬВІВСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ.

Команданта держ. поліції Львів-місто підінспектора Новодворського перенесено з днем 15. ц. м. до Білостоку. Його наслідником буде дотеперішній керовник держ. поліції з Вильна.

ВЛОМ ДО РАД. КОНСУЛЯТУ У ЛЬВОВІ.

Незнані люди вломилися вчора в ночі до мешкання радянського консуля Григорієва. Вломник переглянув мешкання, бюрка та шафи, але нічого не взяв. Поліція веде слідство.

ДИМІСІЯ МІН. ПРАЦІ?

Є чутка про димісію міністра праці Юркевича. Мін. Юркевич уже давніше задумував податися до димісії, але відложив її у звязи із святами 10-ліття Польщі.

ВИБ. БЛЬОК НЕРОМУНСЬКИХ НАРОДІВ У РОМУНІЇ.

Речинці виборів у Ромунії такі: 12. грудня вибори до палати, 15. грудня до сенату, 17. грудня до торговельних палат і 19. грудня до університетів. Кажуть, що неромунські народи утворять спільний вибірчий бльок. Уже йдуть переговори між провідниками. В Букарешті відбудеться конференція жидів, які мають занятися становище в цій справі. В найбл. [illegible] вийдуть вибірчі агітації і будуть виставлені листи кандидатів.

НОВИЙ КАБІНЕТ У ФРАНЦІЇ.

Новий фр. кабінет складається з 4 сенаторів і 13 послів. Сенатори: Пуанкаре, Саро (респ. уніа), Барту (дем.-соц. уніа), і Наро (дем. лівиця). Посли: Бріян, Пенлеве, Форжо, Антеpгу, Генесі (респ. соц.), Люшер, Бінас і Гартей (рад. лів.), Тардіє і Легуе (лівi респ.), Мажіно і Поас (дем.-соц. фракція), Пате (нез. лів.) і 2 посли респ.-дем. уніі.

ЗАТОНУЛО 40 ЛЮДЕЙ В ЧОРНОМУ МОРІ.

Із Констанци повідомляють, що 11. листопада на Чорному Морі приключилася корабельна катастрофа. Утонуло 40 людей.

НОВИНКИ

— **На покриття шкід**, спричинених польськими демонстрантами в „Ділі“ і в „Просвіті“ зложили: д-р М. Галушинський, адвокат у Самборі 20 зол. і взиває д-ра В. Електровича в Чорткові і д-ра В. Підлаcецького в Дрогобичі; Софія Рак у Львові 20 зол., п-і Марія Сембратович, Славсько 20 зол.; о. Евстахій Качмарський, Славсько 50 зол.; гр.-кат. церков, Славсько 50 зол.; Н. Драганчук у Підгайцях 5 зол.; Ал. Ч. у Львові 5 зол.

— **На „Рідну Школу“**. Службовики „Центросоюзу“ всі без вийнятку (в тім і члени Дирекції) зложили як надзвичайний датoк свій одноденний заробіток, себ-то 387 зол. 18 сот. на „Рідну Школу“ і взивають усіх приватних службовиків, у першу чергу кооперативних робітників, щоби зложили також і то негайно свій одноденний заробіток на цю саму ціль.

— **Добрий приклад до наслідування**. „Рідна Школа“ дбає завжди про те, щоби науку в своїх приватних гімназіях оживити новітніми предметами. Тож майже в кожній гімназії „Рідної Школи“ вчиться наша молодь, хлопці і дівчата, ціхоторомусь з ріжних ремесл. Перед у цій справі ведуть гімназії в Яворові й Рогатині, обі наші найстарші середні школи. І так в Яворові крім обовязкових предметів учать ще кооперації, книговодства, стенографії, англійської мови, а тепер ще й сільського господарства. Використовуючи цю нагоду, що в Яворові є інженір-агроном, гімназія винаймила у заходах о. Кушніра один морг землі і завела пробне поле для нових метод сіяння і пересаджування збіжа. Ученики у вільних хвилинах, замісць їти на безцільні проґульки, їдуть на „своє“ поле і виконують там потрібні роботи. А тому, що в тамошній гімназії селянських хлопців є найбільше, тож просвітникам й випробування нових метод плекання збіжа має для них величезне значіння. Це безперечно заслуга директора тамошньої гімназії д-ра Марьяна Терлецького, що вміє так справно оживити науковий план класичної гімназії дальшого типу новим хосенним змістом.

— **Львівська хроніка**. На Персенківці найшли молоду пару, що зажила отрути щоби спільно вмерти: він 23-літній студент техніки, вона 22-літня дівчина. — Одна служниця мало-що не вмерла від хліба, в якім був кусень скла. Хліб був з пекарні А. Бекмана при Джерельній вулиці.

— **Поліцай — бандитом**. Трьох бандитів, між ними один у мундурі поліцая напали на фільварок графа Пуцкіпа у Майдані (воєвідство) ... Стертdaм (околиця) ... що цей поліцай називається Гриджевич, що він дезертирував із обручи... 17 ... Його впіймали в Катовицях... [illegible] ... Тремпольського ... Гриджевича ... у Варшаві засудив Гриджевича на 10 літ.

wet, jeżeliby w Seimie lwowskim nie było ani jednego posla Rusina, nawet wówczas Sejm musi rzucać Rusinom jakieś ochłapy, musi z tej prostej przyczyny, że fundusze, jakiemi gospodaruje, **nie są wyłącznie polskie, lecz krajowe**. Zresztą, niech Sejm spróbuje usłuchać rady „Słowa Polskiego“ i odmówi tych zasiłków. Byłaby to zajmująca „próba siły“, w której nie wiem ktoby więcej ucierpiał, Rusini czy Polacy. Jeżeli „Sł. Polskie“ sądzi, że instytucje ruskie stoją wyłącznie na tych zasiłkach, a nie na naturalnym wzroście siły i poczucia narodowego u Rusinów, to się grubo myli.

Że między instytucjami ruskiemi „Sł. Polskie“ szczególną predylekcją darzy Naukowe Tow. im. Szewczenki, to mię wcale nie dziwi. Mógłby mię chyba dziwić inny fakt, ten mianowicie, że autor artykułu w tem piśmie feruje wyrok o treści i tendencji publikacyj tego towarzystwa, których oczywiście nie czytał, o których zapewne nie czytał nawet sprawozdań i krytyk w takich organach, jak „Kwartalnik Historyczny“ lub „Archiv für slavische Philologie“. A że nie czytał nawet tych krytyk, widzę z tego, że podsuwa publikacjom Towarzystwa tendencję między innem także gloryfikowania Chmielnickiego. To nie dobrze, jeżeli dziennikarz pisma mieniącego się być pierwszym reprezentantem publicystyki galicyjsko-polskiej tak jawnie pokazuje swą ignorancję. To wygląda oko w oko jak spekulacja na nieuctwo warstw, dla których wydaje się pismo. Autor artykułu w „Sł. Polskiem“ mógł był zasięgnąć informacji od autora kronikarskiej notatki w „Reformatorze“, który przynajmniej to wie, że prezes Tow. im. Szewczenki, prof. Hruszewski, w swej charakterystyce Chmielnickiego „ani suchej nitki nie zostawił“ na wielkim hetmanie. I to nie zupełna prawda, a może tylko ta cząstka prawdy, jaką zdołał pomieścić szczupły mózg tego nowinkarza, ale przecież autor wysoce politycznego artykułu w naczelnej reprezentacji galicyjsko-polskiej opinji publicznej byłby musiał zastanowić się nieco, zanimby był napisał to, co napisał.

Proszę o przebaczenie szan. Czytelników, że nadużywam ich niecierpliwości prawiąc o rzeczach tak elementarnych. Kiedyż bo... Przed kilku laty czytałem w „Kraju“ z talentem i werwą napisane artykuły p. Stanisława o sprawie ruskiej i w nich z wielkim aplombem wypowiedziane hasło: „Zwróćmy się do ludu ruskiego, a ignorujmy zupełnie to, co mówi i robi inteligencja ruska“. Przeczę pióro pisało te słowa, przynajmniej drugą część zdania. Do ludu ruskiego Polacy się nie zwrócili, a jeżeli się nawet zwracali, to nie trafili, ale w sztuce ignorowania tego, co robią, mówią, myślą i piszą Rusini, doprowadzili bardzo daleko. I równolegle z tą sztucznie budowaną ignorancją idzie zwiększenie nienawiści i wzgardy ku Rusinom, wcale nie licującej z „cywilizacją polską“, idzie dziecęce przekonanie o ich niedołęstwie, ciemnocie i nieświadomości, idą naiwnie fantastyczne plany o możliwości ich zniszczenia, wynarodowienia czy raczej „ułaskawienia“ za pomocą dyplomatycznych sztuczek lub wszechpolskiego płodu i szczucia. Do jakiego to celu doprowadzi i cui bono się to robi? Wszakże kto sieje chwast, pewnie chleba nie zbierze“.

(Подолрваєння буде.)

— **Медик шпіоном.** Студент медицини у Львові Леслав Пєтшиковський на спілку з якоюсь Ружіцькою й Ад. Бляйкером із Варшави займався шпіонажею в користь сусідньої держави. Після 4-денної тайної розправи перед чортківським судом трибунал засудив Пєтшиковського на 5 літ, а Бляйкера на 3 роки тяжкої вязниці.

— **Ріжні вістки.** В Анґлії почалась уже справжня зима; 9-го ц. м. було 5 степ. морозу в Льондоні, а 10 степ. у Уінчестері. — В околицях швайцарських Альп упали великі сніги. — На франц. Рівієрі, в Ніцці, помер передостанній премієр царського уряду Олекс. Трепов. — Наслідком страйку у залізнім промислі півд.-зах. Німеччини в ріжних фабриках вигасло 60 великих груб. — У Каліфорнії пожежа знищила нафтові терени вартости 30 міл. долярів. — Переможений суперник Гувера, кандидат на президента Злуч. Держав — Сміт, складає свій уряд губернатора в стейті Ню Йорку і від 1-го січня стає директором великого банкового концерну з основним капіталом 50 міл. дол. — Професорська рада університету в Торонто дала титул почесних д-рів англ. міністрові закордонних справ Чемберленові і франц. поетові Поль Кльоделеві, що є одночасно франц. амбасадором у Ню Йорку.

— **Вибух Етни.** Теперішній вибух цього невичерпаного вулькану є найсильнішим з усіх від 1900 р. Катастрофа загрожує дуже плодючим околицям. Влада казала евакуувати Нунціяту, заки її залила лява. Містечко Карумба імовірно буде зовсім залите. Не є виключене, що така доля жде містечка Бірре і Ріпосто, що є важними торговельними центрами. Рятункова акція має на меті спрямувати потік ляви до моря. Останні вістки кажуть, що вибух трохи ослаб. Лява біжить пересічно 100 метрів на годину. Вибух є для мешканців дальших околиць нагодою побачити рідке явище. Тисячі туристів приїжає глянути на картину руїни. Вершок вулькану вкритий густою хмарою диму. Сям-там дим сходить до самого підніжа гори, де, по переказам, у мітольоґічній добі були кузні Вулькана та Циклопів. Морський беріг вкритий утікачами. Духовенство відправляє невпинно Службу божу, а народ навколішках молиться, щоби руїна скінчилась.

— **Проти фальшування картин.** Американські торговці творами мистецтва придумали спосіб, щоби бодай у частині спаралізувати підрібку славних картин. Вони рішили в своїм союзі додавати до картин автографічні посвідки їх автентичности.

— **І цей дістав підвишку.** Париж, що так рідко бачить гільотину, має свого офіціяльного ката Анатоля Дайблера, якого звуть там популярно „Панок з Парижа". Він має державну плату 11.000 фр.; віддавна нарікав, що з неї не може жити і чемненько прохав підвишки. Тепер йому додали ще 7.000. Мало хто з нас має таку плату і стільки вільного часу!

— **Коронація мікада.** „Коронація", слово, яким називає европейська преса теперішнє японське державне свято, неправильне. В Японії нема „корони" і само її поняття там невідоме. Японські слова „Ґотаі Тен" і „Ґотаі Реї" значать попросту „Велика церемонія". Ця церемонія не відбувалась ні разу від часу, як перенесли столицю імператорів з Кіото в Токіо і її відновили щойно два роки тому, коли помер мікадо Тайшо Тенно. Заки засвітало, його сина перевели в означене місце святині, де вручили йому символи імператорської влади: зеркало, меч і шнур дорогоцінного каміння. Від тоді він став 123 володарем Японії. Почалась довга низка релігійних обрядів: духовні визначували щасливу дату для прилюдної церемонії, при помочі астрольоґів. Рік трівала жалоба. Щодня відправляли панахиди. Коли минув рік, у трьох каплицях імператорського двору йшла церемонія вибору „найкращих місць в Японії, де треба посіяти зерна посвяченого рижу". Одно місце біля Кіото, друге на острові Кіюшу. З тих околиць вибрали „чеснотливих молодців та найневиннійші дівчата", які в старинних одягах з відповідною церемонією мали приготовляти землю на засів. Дотепер цей риж дозрів. Його зерна є виімкової чистоти та величини: це щаслива ворожба. В ночі з 14-го на 15-го ц. м. його зварять і подадуть на стіл гостям мікада. Це буде підчас кульмінаційної точки церемонії, яка тягнеться 2 роки, а кінчиться святом — Ґотаі Реі. Воно відбувається одночасно в двох величавських салях палати. Її стіни очищені від злих духів і посвячені напротяг цілого тижня. Палата не має в собі ні одного цвяха; вся зі сосини, а дошки та стовпи повязані між собою дикою виноградною лозою. Подробиці бенкету похожі на обряди з „Тисяч і одної ночі".

— **Афоризми президентів.** Підчас виборів в Америці кандидати на президента стараються доказати своїм виборцям, що вони в першій мірі розумні і реально дивляться на всі суспільні справи. З цією метою вони висовують свою програму і свій світогляд у коротких афоризмах, які передруковує преса і які розкидають агітатори у міліонах летучок. Послухаймо кілька таких афоризмів. Гувер каже: „Я знаю, як робити гроші і тому це мене зовсім не цікавить. Я знаю, як влада повинна найкраще служити людям. І це мене незвичайно цікавить". „Я не п'ю, не їм нічого зайвого і не трачу марно своїх сил. Я ходжу ловити рибу". „Я стараюсь не допускати союзників до кишені дядька Сама (Америки) і мушу сказати, що це дільчо важке завдання". „Серед нашого народу багато людей стало минулого року злочинцями; вони не стали би ними, якби любили рибальство". А тепер Сміт: „Я не лізу в бійку, але і не втікаю від неї". „Ніхто не є такий вдячний своїй країні, як я. Нікому свобідні закони нашої держави не дали стільки, що мені". „Коли я був хлопцем, там, де я жив, ніхто не ходив до дентиста рвати зуби. Це робив цирульник, бо ніхто не мав грошей на дентиста. Люди, що мали вставлені зуби мешкали на поверхах. А ті, що жили внизу, тим вибивали зуби". З результату виборів видко, що мирна програма Гувера з рибкою таки промовила більше до серця американців. Вони годяться, щоби після риби пити не вино, а воду.

— **Промоція.** На Королівськім Університеті в Фльоренції (Італія) дістав промований на доктора економічних і торговельних наук Богдан Стернюк зі Львова, за працю „Соціяльне і економічне положення України та можливости розвою італійсько-українських торговельних відносин" (148 сторінок друку).

— **„Слово до ареопагу Нобля".** У вчорашнім вел. фейлетоні під цим заголовком пропущено в 14 рядку знизу після слів „найцінніщої проби" таке ціле речення: „Кому-ж з них остаточно признати цього року Ноблівську премію?!" Ця друкарська помилка зробила закінчення фейлетону незрозумілим.

— **Сім чудес світа.** Від 1 листопада каварня і бар „Варшава", найприємніший у Львові льокаль для розривок, осліплює своїх гостей великоміською добірною програмою під проводом Льолі Монтеро, що виконує зі своїм технічним партнером Еміль Буркардом прегарний світляний танок. Є це натхнений акт серед повені кольорів і картин у супроводі спеціяльної музики, що складається на світляно-музичну симфонію, гідну назви „сім чудес світа". Люса Праґерівна, знаменита кольоратурна співачка захоплює своїм співом слухачів у „Варшаві". Марія Білосівна дає доказ великого хореографічного таланту своїми характеристичними танками. До збагачення програми причиняється також знаменита пара танцюристів Кізінських, яких що-вечора витають бурею оплесків. Крім цього виступають з ріжними пісоньками танцюристка Ада Конська і Леда Ґальська. А нервом програми є прегарний Конференсіє Йосиф Славський, улюбленець жіноцтва.

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок 13-го, г. 7·30 веч. „Дякую за службу", комедія В. Пежинського.

Кіна.

„Апольльо": „Кохання та сльози Шопена".

„Лев": „Дикунка".

„Оаза": „Тітанік".

„Палас": „Ягода вулиці".

„Фатаморгана: „Зов змислів".

Дописи.

СКОЛЄ. (**Де встид? — Загальні збори „Р. Ш.", Т-ва Інвалідів, Т-ва Охорони Воєнних Могил. — 1. листопада. — Ревізії.**) Дня 31. жовтня відбулося в Сколім заходом всіх українських установ богослуження за упокій бл. п. радника Льва Левицького, б. посла до державної Ради. Мимо всяких запрошень, повідомлень, оголошення в церкві на богослуження явилося всего 11 людей, в тім 7 жінок. На цей день зїхалось до Сколього учительство, священики з повіту, маса селян, але до церкви ніхто не вступив. Так Сколівщина подякувала покійному за його довголітню працю, працю тяжку в найбільше запущеному повіті і мимоволі хочеться запитати — де встид? Чи всім нашим працівникам буде така заплата?! — По богослуженні мали відбутися в год. 2. Загальні Збори Р. Ш., Т-ва Інвалідів та Т-ва Охорони Воєнних Могил. Та учителі й ціле громадянство поспішили скоренько на обід, на ярмарок, а Збори не відбулись, бо годі було їх перевести з 12 людьми!! І так вже понад рік стоять затверджені статути всіх трьох Товариств, лежать спокійно припадаючи порохом, а намагання тричі відбуття Зборів записано до історії! — Краще вже випав 1. листопад. В парохіяльній церкві уставлено заходом Союза Українок гарно прибрану стрілецьку могилу з терновим вінцем, березовим хрестом, окрашену трояндами та національними прапорами, коло котрої в часі богослуження і панахиди соколи і луговики держали почесну варту. По полудні цього самого дня зібрались соколи і луговики на місцевім цвинтарі на стрілецьких могилах та відспівали декілька стрілецьких і церковних пісень, а вечером відбувся у філії „Просвіти"-місто і читальні „Просвіти"-Гірка реферат на тему 1. листопада. — Дня 3. XI. перевела місцева поліція ревізію у п. Василя Роїка, місцевого купця. Ревізію переводило 6 поліцаїв під проводом повітового коменданта у крамниці та приватному помешканні п. Роїка. Не найшовши нічого поліція відійшла нагнавши страху малим дітям п. Роїка, жінці і старенькій матері. — Нема у нас співаків ані диріґентів до концерту в честь Т. Шевченка, нема як відбути Свята „Просвіти", роковин Франка, Свята Книжки, нема кому заспівати в церкві. Все треба позичати селянські хори зі Синевідська чи Корчина! За те є у нас співаки і то „шляґери" на польські обходи і мимо того, що тих наших співаків плюгавить по шинках „хамами", „кабанамі", вони співають, друть своє горло і тягнуть під небеса.

Осип Ткачук.

ЛУЦЬК. (**Всього по-трохи.**) Нарешті відповідна влада зареєструвала першу на північно-західніх землях філію т-ва „Сільський Господар" у Луцьку. Селянство покладає на неї великі надії. Було-б бажаним, щоби централя „С. Г." прийшла з допомогою луцькій філії, яка має великі можливости розвитку в майбутньому, але наразі спертися матеріяльно немає на кого. — Львівські події відгукнулися на Волині досить помітно: місцеве громадянство болючо їх відчуло. — Луцька повітова „Просвіта" відкликала равт, призначений з приводу 10-літнього ювилею свого істнування; відбудеться лише „чай" для тіснішого кола членів „Просвіти". — Члени ревізійної комісії Луцького Україн. Чесно-хресного Братства вибрали своїм головою ред. В. Островського. — Д-р Річинський пише книжку про українізацію церкви; книжка має бути видана накладом видавництва „На Варті" в Володимирі. — Луцька повітова „Просвіта" кінчає друк своєї історії (10-ліття), складеної членом ради п. Ів. Власовським. — Відкриваються кооперативні курси: 15. листопада в Ковлі та в м. Киселині, Горохівського пов. і 20. листопада в Берестї. Є вістки про бажання перевести такі курси й на Підляшшу (на Володавщині й Більщині). — Луцький відділ „Маслосоюзу" в місяці грудні влаштовує молочарські курси в Новім Почаєві. — Хористи хору Д. Котка й бандуристи пп. Місевич і Гонта оповідають, що знайшли в Почаївській Лаврі дуже добрий прийом, що свідчить про зміну курсу з боку намісника Лаври архимандрита Дамаскина. — До Луцька раз-у-раз заглядає посол Сенюк, який перейшов від Чучмая до Вальницького. Здається, й не по дорозі.

Луччанин.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

4 залізні ліжка (2 з дротяними сітками, 2 з матерацовими вкладами), 4 нічні шафки, в добрім стані, продасть дешево „Народна Гостиниця". — Зголошуватися у портієра від год. 11—12. 914 1—2

На „Рідну Школу" зложили ВП. П.: інж. Савойка Володимир 281·50 зол. і 3 ам. дол., зложених гістьми на вінчанню п. Гени Іванчуківної з п. Романом Левицьким; Марійка Мельниківна і Петро Олійник, богослов — Довжанка 50 зол. з нагоди вінчання, яке відбулося у Львові дня 6. XI. ц. р., Кооператива при українській держ. жін. учит. семинарії у Львові 50 зол. і взиває кооперативи й крамниці при всіх українських школах. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 916 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10